

KUOPIO

KUOPION YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2025

Sisällys

Valvontasuunnitelman 2025 toteuman arviointi.....	2
Elintarvikevalvonta	5
Terveysuojelun valvonta.....	10
Tupakkalain valvonta.....	12
Eläinlääkintähuolto	13
Toiminnan kehittämistarpeet	14
Liite 1. Ympäristöterveydenhuollon työryhmätyöskentely 2025	15

Ympäristöterveydenhuollon resursseista vuonna 2025 on elintarvikevalvontaan käytetty eniten voimavaroja (n. 55 %). Terveystensuojelun valvontaan on käytetty voimavaroista (n. 40 %). Loput voimavaroista on käytetty tupakkalain valvontaan (n. 5 %).

Lupa- ja ilmoitusasiat on hoidettu palvelulupauksen mukaisesti ja terveyshaittoihin liittyviin epäilyksiin ja valituksiin on reagoitu. Toimijoita tiedotettiin säännöllisesti ajankohtaisista asioista pääosin sähköpostilla lähetetyillä tiedotteilla.

Valvontaa on kohdistettu kaikkiin ympäristöterveydenhuollon edellä mainittuihin toimialoihin. Ympäristöterveydenhuollon sisällä valvontaa tehdään tiimeissä:

- o Elintarvike tiimi (6 hlö, 5,2 htv)
 - Elintarvikelainsäädännön valvonta
 - Tupakan myyntilupien käsittelyyn osallistuminen (TupL)
 - Haittaeläinten torjuntaan osallistuminen (TsL)
- o Huoneistotiimi (3 hlö, 2,6 htv)
 - Terveystensuojelun olojen valvonta suunnitelmallisessa valvonnassa (TsL)
 - Terveystensuojelun epäilyjen selvittäminen (mm. asunnontarkastukset) (TsL)
 - Parveketupakointikieltojen valvonta valitusten perusteella (TupL)
- o Vesitiimi (3 hlö, 2,8 htv, josta 0,5 htv tupakkavalvontaan)
 - Talous- ja uimavesivalvonta (TsL)
 - Tupakan myyntiluvat ja niiden valvonta (TupL)
 - Parveketupakointikiellot ja niiden valvonta (TupL)
- o Muut, hallinto + tukipalvelut
 - ympäristöterveyspäällikkö 1 htv
 - Kesätyöntekijät (6 kk) 0,5 htv
 - tukipalvelut 1 htv

Valvontasuunnitelmaa laadittaessa oli otettu huomioon, että resursseista huomattava osa meni muuhun kuin valvontasuunnitelman mukaiseen säännölliseen tarkastukseen perustuvaan valvontaan. Erityisesti terveydensuojelun valvonnassa muiden kuin valvontasuunnitelman mukaisten tehtävien hoitaminen vaatii työaikaa. Varsinkin asuntojen terveydentiloihin olosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus sekä asuntojen tarkastukset vievät paljon työaikaa. Samoin talousvesien ja allasvesien valvonnassa suurimman osan työajasta vievät riskinarviointiin, valvontatutkimusohjelmien laatimiseen ja vesien laatu-tietojen raportointiin liittyvät hyväksymis-, suunnittelu- ja neuvontatehtävät. Terveystensuojelussa suunnitelmallisen valvonnan osuus on noin 30 - 40 %. Vuoden 2025 aikana jatkui terveydensuojelulain uudistus ja Kuopiosta ollaan aktiivisesti mukana valmistelutyössä.

Kuopion ympäristöterveydenhuolto lähti mukaan rahoittamaan VATI-tietojärjestelmän kehittämistä, tavoitteena parantaa tiedolla johtamista. Asianhallinnassa on käytössä sähköinen arkistointi. Päätökset ja muut pysyvästi säilytettävät asiakirjat tallennetaan Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmään (D10) ja tarkastuspöytäkirjat ja ilmoitukset VATI-järjestelmään.

Henkilöstö on osallistunut aluehallintoviraston koulutuksiin, kaupungin sisäisiin koulutuksiin sekä valtakunnallisiin koulutustilaisuuksiin n. 2 päivää henkilöä kohti vuoden 2025 aikana kaupungin OSS-järjestelmään tehtyjen koulutuskirjausten perusteella. Kaikkeaa sisäistä koulutusta ei ole kirjattu, joten todellinen toteuma koulutusten osalta on korkeampi.

Henkilöstö on osallistunut aktiivisesti myös kansalliseen ympäristöterveydenhuollon kehittämiseen (mm. VATI-järjestelmä, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät lainsäädäntövalmistelut) sekä yhteistyöhön eri tahojen ja viranomaisten kanssa (Liite 1).

Laatutyö, auditoinnit, toiminnan kehittäminen

Vuodelle 2025 nostettiin kehittämistarpeiksi

- Häiriötilanteisiin varautuminen
- Yhteistyön lisääminen
- Palautejärjestelmän käyttöönotto

Ympäristöterveydenhuollossa on edelleen kehitetty omaa laatujärjestelmää. Vuonna 2025 toteutettiin CAF-arviointi. Kaikissa tiimeissä tehtiin sisäisiä auditointeja. Auditoinnin perusteella saatiin jaettua hyviä käytäntöjä.

Ympäristöterveydenhuollossa osallistuttiin valmiusharjoituksiin.

Ympäristöterveydenhuolto on mukana Kestävät viranomaispalvelut 2030 –selvityshankkeessa, jossa selvitetään seudullisen yhteistyön lisäämistä (2025 - 2026).

Yksikössä seurataan asiakastyytyväisyyttä säännöllisesti.

Viestintä

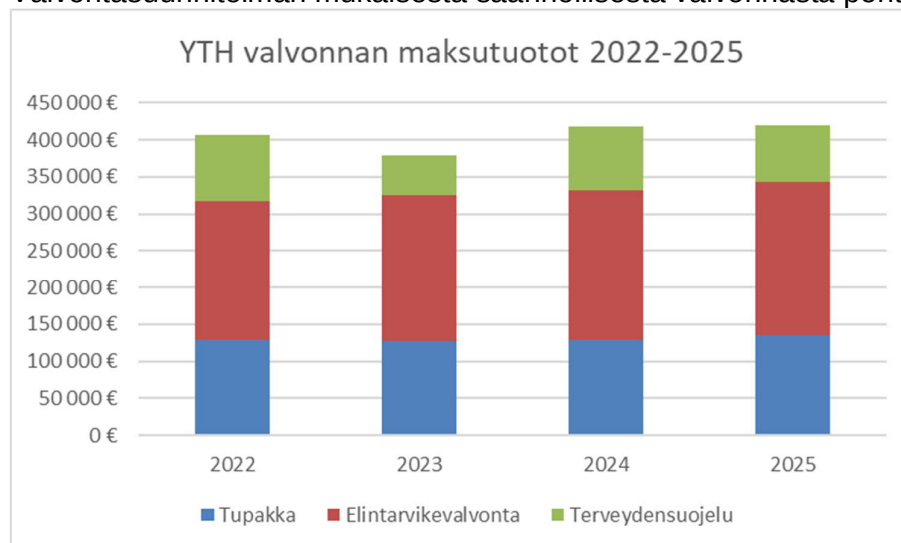
Ympäristöterveydenhuolto jatkoi someviestintää ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta palvelualueen yhteisellä kanavalla. Vuoden 2025 julkaistiin 2 blogitekstiä.

[Ympäristöterveydenhuollon blogi: Ravintolisien monenlainen markkinointi - Kuopio](#)

[Ympäristöterveydenhuollon blogi: Koska olet viimeksi kurkannut kaivoosi? - Kuopio](#)

Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen

Valvontasuunnitelman mukaisesta säännöllisestä valvonnasta peritään valvontamaksuja.

Kuva 2. Ympäristöterveydenhuollon maksutulojen kehitys 2022- 2025

Valvonnan perusmaksua, suunnitelmallisen valvonnan maksuja sekä ilmoitusten käsittelymaksuja saatiin vuonna 2025 yhteensä noin 420 00 €. Tulojen tarkempi jakauma näkyy taulukossa 2.

Tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi ja niillä katettiin ympäristöterveysvalvonnasta lähes 40 % (elintarvikevalvonta, terveydensuojelu ja tupakkavalvonta).

Taulukko 2. Ympäristöterveydenhuollon maksutuotot 2025

2025	Elintarvikevalvonta	Terveydensuojelu	Tupakka	yhteensä
Valvontamaksut	107 240 €	27 230 €	111 170 €	245 640 €
Tarkastusmaksut	83 770 €	16 730 €		100 500 €
Ilmoitus- ja lupamaksut	15 960 €	6 600 €	24 490 €	47 050 €
Sisäiset	1 470 €	25 430 €		26 900 €
yhteensä	208 440 €	75 990 €	135 660 €	420 090 €

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2025 perustui valvontakohteiden kar-toitukseen, valtakunnalliseen elintarvikevalvontaohjelmaan sekä kohdekohtaiseen riskinar-viointiin. Suunnitelma laadittiin Ruokaviraston tarkastustiheysohjeen mukaisesti, huomioi-den valvontakohteiden toiminnan luonne ja laajuus. Suunnitelman mukaisia tarkastuksia olivat myös uusien elintarvikehuoneistojen tarkastukset.

Vuonna 2025 Kuopiossa oli rekisteröitynä yhteensä 588 alkutuotantopaikkaa, joista 132 kpl oli maidontuotantotiloja (QV001). Maidontuotantotilojen tarkastukset kuuluvat ostopal-velusopimukseen, Siilinjärven ympäristöpalveluiden kanssa. Valvontasuunnitelmassa mai-dontuotantotilojen tarkastustavoite oli 27. Tarkastuksia tehtiin 22 kappaletta, joista kolme oli seurantatarkastuksia. Muu alkutuotannon valvonta keskittyi ilmoitusten käsittelyyn, kas-vintuotannon valvontakohtetietojen tarkastamiseen alkutuotantosovelluksesta ja eläinlää-kejäämien valvontaohjelmien näytteenottoon näytteenottopyyntöjen mukaisesti.

Vuonna 2025 Kuopiossa oli VATI -vuosiraportin (QV020) mukaan 1470 elintarvikealan toi-mipaikkaa (sisältää alkutuotannon), joista 411 tarkastettiin vuoden aikana vähintään yhden kerran. Toimipaikkojen tarkastusten kattavuus oli 28 %. Raportin mukaan elintarvikehuo-neistoja oli 894, joiden tarkastuskattavuus oli 44%. Tehtyjen tarkastusten lukumäärä toteu-tui 98%:n kattavuudella suunniteltuun tarkastusmäärään nähden.

Kohdekohtaisten tarkastussuunnitelmien toteuman keskiarvoksi saadaan 83 %, joka on edeltävien vuosien tasoa. Valvontaa kohdistettiin kaikkiin toimintaluokkiin riskiperusteisesti. Valvontasuunnitelmassa suunnitellut valvonnan painopisteet ja näytteenotot toteutuivat suunnitellusti. Kokonaisuutena elintarvikevalvontasuunnitelman voidaan arvioida toteu-tuneen pääsääntöisesti.

Tarkastussuunnitelman toteumaan vaikuttaa uusien aloittaneiden kohteiden valvontaan ot-taminen ja jo suunnitelmassa olleiden kohteiden lopettaminen, jolloin näihin suunniteltu

valvonta ei toteutunut. Kevättalvella 2025 elintarvikevalvontatiimiin kohdistui viranhaltijan eläköityminen, jonka johdosta virkaan kuuluvia tehtäviä hoidettiin varahenkilöjärjestelyin lähes viiden kuukauden ajan ennen kuin virkaan valittu aloitti tehtävässä. Tarkastajien lyhennetty työaika, käsiteltäväksi saapuneiden ruokamyrkytyspäilyilmoitusten suuri määrä, Kuopion alueen runsas tapahtumatarjonta ja elintarvikevalvontatiimissä hoidettaviin terveys- ja suojelutoimialaan kuuluvien valvontasuunnitelman ulkopuolisten tehtävien hoito (haitta-eläinilmoitusten käsittely) vei resursseja suunnitelmalliselta elintarvikevalvonnalta. Viranhaltijoiden poissa ollessa kiireelliset tehtävät hoidettiin varahenkilöjärjestelyin oman viran ohessa. Kiireelliset suunnittelemattomat valvontatyöt, kuten selvityspyynnöt, sairastumiset ja haittailmoitukset, valitukset, valvonta- ja ohjauspyynnöt sekä toimintansa aloittaneiden elintarviketoimijoiden ensimmäiset tarkastuskäynnit priorisoidaan kiireettömien ja suunnitelmallisten tarkastusten ohi. Toimintaa haittaava resurssivajaus havaittaisiin tarkastussuunnitelmien toteuman laskevana trendinä.

Elintarvikevalvonnan toimintaa kehitettiin automatisoimalla ruokamyrkytyspäilyilmoitusten käsittelyyn liittyvää sairastuneen ohjausta ja ottamalla käyttöön uusi sähköinen ilmoituslomake potilasnäytteen tuloksen ilmoittamista varten. Lisäksi laadittiin uusia valvontatyötä ohjaavia toiminta- ja asiakasohjeita. Elintarvikevalvontatiimin työnjakoa uudelleen järjesteltiin työnhallittavuuden ja valvonnan riskiperusteisuuden parantamiseksi.

Kontaktimateriaalivalvonnan hankintaa ulkopuoliselta asiantuntijalta jatkettiin, jolla toteutettiin suunnitelmalliset kontaktimateriaalitoimintojen tarkastukset.

Taulukko 3. Elintarvikehuoneistojen tarkastusten toteumaseuranta.

Vuosi	2022	2023	2024	2025
Elintarvikehuoneistot, kpl	905	895	922	894
Valvontatarve, suunniteltu tarkastusten määrä (arvio uusintatarkastuksista), kpl	546 (81)	525 (50)	518 (46)	508 (47)
Tehdyt suunnitelman mukaiset tarkastukset, (seurantatarkastukset), kpl	504, (36)	477, (47)	485, (48)	499, (61)
Tehdyt suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset, kpl	13	16	13	10
Toteuma suunniteltuihin tarkastuksiin nähden	92 %	90 %	94 %	98 %

Suunnitelman ulkopuoliset tehtävät ja epidemiatyöryhmän toiminta

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 10 kpl asiakasvalitusten, ruokamyrkytyspäilyselvitysten, Ruokaviraston valvontapyyntöjen perusteella sekä muualla rekisteröityjen liikkuvien toimijoiden valvontaan liittyen. Tarkastukset olivat toimijoille maksuttomia. Hyväksymistä edellyttävien elintarvikehuoneistojen hakemuksia (eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevä laitos) käsiteltiin vuonna 2025 kahta uutta laitosta koskien kolme kappaletta ja näihin sisältyi kolme tarkastuskäyntiä.

Elintarvikevalvonnan käsittelemiä valvontasuunnitelman ulkopuolisia tiedotus-, ohjaus ja neuvonta sekä viranomaispyyntö -tapahtumia kirjattiin vuoden 2025 aikana 790 kappaletta. Edelleen osa saapuneista yhteydenotoista voi jäädä tallentamatta VATlin. Elintarviketoiminnan aloittamista-, muuttamista tai lopettamista koskevia ilmoituksia käsiteltiin yhteensä 216 kpl.

Ruokamyrkytyspäilyilmoituksia vastaanotettiin yhteensä 116 kappaletta. Saapuneiden ilmoitusten määrä lisääntyi edelleen hieman edellisen toimintavuoden ilmoitusmäärään (107 kpl) nähden. Pääsääntöisesti vuonna 2025 käsitellyt ilmoitukset olivat yksittäisiä tai perheen sisäisiä sairastumistapauksia. Laajempaa sairastuneiden joukkoa koskevia ilmoituksia vastaanotettiin yhdestä Kuopion valvonta-alueella tapahtuneesta joukkoruokailusta, josta tehtiin RYMY -ilmoitus.

Vuonna 2025 tehtiin yksi RYMY -ilmoitus tapauksesta, jossa ravintolan lounastarjoilun asiakkaissa ilmeni sairastumisia kahtena peräkkäisenä päivänä, kolmessa eri seurueessa (yhteensä 8 henkilöä). Kohteeseen tehtiin tarkastus, jonka yhteydessä otettiin elintarvikenäytteitä. Yksi sairastuneista oli ruokaillut samana päivänä, jolloin tarkastus ja näytteenotto tehtiin. Tarkastuksella ei tullut esille selkeitä elintarvikkeiden käsittelyvirheitä. Ravintolalle annettiin ohjausta ja neuvontaa ja suositeltiin varautumisnäytteenottoa. Broilerista ja riisistä todettiin indikaattoribakteereita, mutta ei potilasnäytteen löydöksiä.

Yhdenkään seurueen osalta elintarvikevälitteistä sairastumista kyseisestä ravintolaruokailusta ei voida osoittaa, mutta oireiden ja taustatietojen perusteella elintarvikevälitteistä sairastumista voidaan kuitenkin pitää mahdollisena.

Jatkotoimenpiteenä otettu uusintanäyte ennalta ilmoittamatta, uusintanäytteiden tulokset olivat hyviä. Ravintola on muuttanut broilerin käsittelyä ja käsihygieniaa on parannettu.

Sairastumis- ja haitta ilmoituksia vastaanotetaan valtakunnallisen Ilppa -ilmoituskanavan kautta. Lisäksi käytössä on edelleen valvontayksikön oma e-lomakejärjestelmä, jossa ilmoitusten käsittely tehdään yhteistyössä tartuntatautivastaanoton kanssa. Ruokamyrkytyspäilyihin ja asiakasvalituksiin liittyvät selvitykset priorisoidaan ja ne pystyttiin käsittelemään käytettävissä olleilla resursseilla.

Epidemiaselvitystyöryhmä kokoontui vuoden 2025 aikana kolme kertaa ja lisäksi kolme kertaa pidettiin yhteisiä Virve-harjoituksia. Epidemiatyöryhmän kokouksissa käsiteltiin ruokamyrkytysilmoituksia ja yleistä epidemiatilannetta sekä keskusteltiin muista ajankohtaisista aiheista.

Näytteenottojen toteuma

Elintarvikehuoneistojen omavalvonnan valvontaa varten oli laadittu suunnitelma viranomaisnäytteenotosta. Elintarvike- ja pintapuhtausnäytteiden määräksi oli suunniteltu 25 näytettä, toteuma oli 24 näytettä, joiden lisäksi otettiin kolme uusintanäytettä. Suunnitelman mukainen näytteenotto toteutui lähes täysimääräisesti. Näytteistä tutkittiin komission asetuksen, (EY) N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista, mukaista turvallisuus- ja prosessihygieniavaatimusten toteutumista. Uusintanäytteenotto huomioiden kaikista kohteista saatiin hyväksyttävä näytetulos. Näytteenottajina toimivat sekä viranhaltijat että ulkopuolinen asiantuntija viranomaisen aloitteesta. Näytteenottopalvelun hankinnassa noudatettiin Ruokaviraston ohjetta 1435/04.02.00.01/2023 Tehtävien siirtäminen

elintarvikeketjun lainsäädännössä. Viranomaisnäytteenoton suunnittelussa on huomioitu Ruokaviraston ohje Elintarvikkeiden mikrobiologiset analyysit, ohje valvontaviranomaisille 4094/04.02.00.01/2020/3.

Lisäksi viranomaisnäytteenottoa tehtiin Ruokaviraston koordinoimana vierasainevalvontaa ja kasvinsuojeluainejäämävalvontaa varten. Näytteenotto toteutui pyyntöjen mukaisesti täysimääräisesti.

Suunnitelman ulkopuoliset näytteenotot liittyivät kolmeen ruokamyrkytyspäily selvitykseen.

Elintarvikevalvonnan vaikuttavuus

Elintarvikevalvonnan vaikuttavuudella tarkoitetaan valvonnan mahdollisuuksia ennaltaehkäistä ja poistaa elintarviketurvallisuuteen liittyviä epäkohtia. Toteuman arviointiin käytetään VATI -järjestelmään liitettyjä raportointityökalujen vuosiraporttia (QV020).

Valvonnan vaikuttavuutta voidaan arvioida Oiva-arvosanojen kehityksen kautta. Vuonna 2025 oivallisten ja hyvien (A/B) kokonaisarvion saaneiden toimipaikkojen osuus oli 87 % ja korjattavaa ja huono (C/D) osuus 13%. Korjattavaa ja huono kokonaisarvion saaneita toimipaikkoja oli vuonna 2025 enemmän kuin edeltävinä toimintavuosina (vertailujakso 2022-2024). Valvontatuloksiin voi heijastua heikko yleinen taloustilanne, osaamisen puutteet ja haasteet osaavan työvoiman saannissa.

Taulukossa 4 on esitetty annettujen oiva-arvosanojen jakautuminen (QV020). Luvut eivät sisällä alkutuotannon valvontaa.

Taulukko 4. Oiva-arvosanojen jakauma 2022-2025

Vuosi	2022		2023		2024		2025	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Oivallinen, A	7536	91	8338	93	8180	92	7971	91
Hyvä, B	562	7	478	5	589	7	669	8
Korjattavaa, C	151	2	131	2	123	1	133	2
Huono, D	9	0	0	0	2	0	2	0

Kuopiossa elintarvikealan toimijat ottivat suhteellisen hyvin vastuuta omasta toiminnastaan ja toimintaansa liittyvien riskien hallinnasta. Toimijoille annettiin tarvittaessa toimenpidekehotuksia, joiden toteutumista seurattiin maksullisilla uusintatarkastuksilla. Korjattavaa ja huono (C/D) kokonaisarvionsa parantaneita toimipaikkoja oli 56 kpl, joka on 95 % korjauskehotuksia saaneista toimipaikoista. Toimijat noudattivat annettuja kehotuksia hyvin. Kokonaisarvosanaansa parantaneiden osuutta voi pienentää toimintavuoden loppupuolella annettujen korjauskehotusten jälkivalvonnan ajoittuminen seuraavalle vuodelle. Hallintopakomenettelyyn ryhdyttiin kaksi kertaa vuoden 2025 aikana.

Vaikuttavuutta pyrittiin lisäämään kattavan tiedotustoiminnan avulla. Elintarvikevalvonassa jatkettiin hyväksi havaittua tapaa tiedottaa toimijoita ajankohtaisista asioista ja teemoista erillisillä tiedotuskirjeillä. Tiedotteista on saatu positiivista palautetta toimijoilta.

Tiedotekirjeet laadittiin erikseen myymälöille, tarjoilupaikoille ja elintarvikkeiden valmistajille. Tiedotteiden lisäksi toimijoille kerrottiin ajankohtaisista asioista tarkastuksilla, sähköpostitse ja puhelinneuvonnalla.

Kuntalaisille kohdennettua viestintää toteutetaan ympäristöterveydenhuollon blogissa ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden sosiaalisen median kanavissa. Elintarvikevalvonnassa julkaistiin kirjoitus ravintolisien markkinoinnista.

Elintarvikevalvontasuunnitelman painopistealueiden toteutuminen

Ohjelmakauden valtakunnalliset painopisteet

Sähköinen asiointi ja raportointi: Elintarvikealan toimijoiden ja valvojien HACCP-osaamisen lisääminen

Valtakunnallisessa elintarvikevalvontasuunnitelmassa ei esitetä kuntakenttää koskevia tavoitteita vuodelle 2025. Toteutus Ruokavirastossa alkaa 2026.

Lämpötilahallinta: elintarvikehuoneistojen lämpötilahallintaan liittyvät asiat valvotaan yhdenmukaisesti, kattavasti ja riittävällä tiheydellä.

Valtakunnallisessa elintarvikevalvontasuunnitelmassa ei esitetä kuntakenttää koskevia tavoitteita vuodelle 2025. Edellisen ohjelmakauden aikana toteutetun lämpötilahallintaan kohdennetun painotetun valvonnan tuloksista varauduttiin tiedottamaan paikallisesti valtakunnallisen yhteenvedon julkaisun jälkeen. Valtakunnallista yhteenvetoa ei ole toistaiseksi julkaistu.

Valvojan työkalupakki

Painopisteen kokonaistavoitteena on valvontaviranomaisten hallinnollisen osaamisen vahvistaminen. Kuopion elintarvikevalvonta osallistui Ruokaviraston järjestämiin koulutuksiin. Valvojan työkalupakkia käsiteltiin myös Itä-Suomen aluehallintoviraston elintarvikevalvonnan koulutuspäivässä syksyllä 2025.

Histamiini kalastustuotteissa valvontaprojekti

Vuonna 2024 alkanut valtakunnallinen näytteenottoprojekti, jonka voimassa oloaikaa jatkettiin vuodelle 2025. Valvontasuunnitelmassa varauduttiin näytteenottoon, mikäli valvonta-alueella on sopivia näytteenottokohteita. Kuopion valvonta-alueella ei toiminut yhtään kala-alan toimijaa, johon projektiin sopivaa näytteenottoa olisi voinut kohdentaa.

Valvontayksikön omat painopisteet

Tarjoilupaikoissa valmistetun jään hygienia

Jään valmistuksen hygieniaan kohdennetaan painotettua valvontaa vuosina 2025 ja 2026. Tarjoilupaikkojen oiva -tarkastusten yhteydessä tarkastetaan rivin REH 5.4 jään valmistusta koskevat kohdat niissä kohteissa, jotka eivät osallistuneet vuoden 2024 kartoitusprojektiin.

Riviä REH 5.4 tarkastettiin, ravintoloissa, kahviloissa, grilli- ja pikaruokatoiminnassa sekä pubeissa 119 kertaa. Jään valmistuksessa havaittiin korjauskehotukseen johtaneita puutteita kolmessa ravintolassa. Puutteet liittyivät jäänvalmistuslaitteiston puhtaanapitoon. Arvosanan B, hyvä, sai 13 kohdetta, joille annettiin ohjausta ja neuvontaa jäänvalmistuksen omavalvontaan ja hygieenisiin toimintatapoihin liittyen. Jäänvalmistuksen hygienia on huomioitava yrityksen kirjallisessa omavalvontajärjestelmässä ja laitteiston puhtaanapito tulee dokumentoida.

Seuraamusmaksu käyttöön

Elintarvikelain 67§: mukaisen seuraamusmaksun käyttöönotto ja siihen liittyvien sisäisten käytänteiden sopiminen ja ohjeistaminen vuosien 2025 ja 2026 aikana.

Elintarvikevalvontatiimissä laadittiin vuoden 2025 aikana sisäinen toimintaohje seuraamusmaksun käytöstä ja soveltamisesta. Oheistuksen valmistelussa perehdyttiin Ruokaviraston kansallisiin toimintaohjeisiin ja toisen valvontayksikön vastaavaan omaan ohjeistukseen. Maksujen suuruuden määrittelyyn haettiin vertailukohtia valtakunnallisesti eri alueilla määritettyjen maksujen perusteella. Seuraamusmaksumenettelyyn ryhtymistä käsitellään jatkossa tapauskohtaisesti tiimipalavereissa yhtenäisten tukintojen ja toimintatapojen varmistamiseksi sekä laaditun ohjeistuksen riittävyyden arvioimiseksi.

Terveysuojelun valvonta

Valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa on määritelty tarkastuskohteiden riskiluokat ja tarkastustiheydet.

Vuodelle 2025 tavoitteena oli 149 suunnitelmallista tarkastusta terveydensuojelussa lautakunnan hyväksymän valvontasuunnitelman mukaan. Vati-järjestelmän mukaan suunnitelmallisia tarkastuksia tuli tehdä 192. Valvontakohteiden määrä vaihtelee vuosittain ja osa valvonnasta on voinut siirtyä edelliseltä vuodelta seuraavalle. Näitä ei pystytäkään tarkasti ennakoimaan.

Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 178 kappaletta. **Tarkastuskohteiden ja tarkastusten osalta terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutumistasaste oli 80 % (Vati-raportti QV006).**

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia, pääasiassa asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia, tehtiin yhteensä 225 kappaletta. Yhteensä tarkastuksia tehtiin 403 kappaletta, mikä on samaa luokkaa kuin edellisinä vuosina. Terveydensuojelussa käsiteltiin 48 terveydensuojelulain 13 §:n mukaista ilmoitusta.

Talous- ja uimaveden valvonnassa on noudatettu valtakunnallisia ohjeita ja näytteet on otettu suunnitelman mukaisesti ja raportoitu erikseen ohjeiden mukaisesti. Yksittäisten legionellatapausten selvittämiseen on osallistuttu myös vuoden 2025 aikana ja vesitiimin edustaja on toiminut asiantuntijajäsenenä moniammatillisessa työryhmässä terveydenhuollon toimintayksikön legionellaongelman selvittämisessä. Vuoden 2025 aikana selvitettiin 7 legionellatapausta.

Talous- ja uimavesinäytteitä otettiin yhteensä 738 (249+112 talous ja uimarantanäytteet + allasvedet 377) kappaletta. EU-uimarantojen uimavesiluokitus on tarkistettu vuosittain ja yleisölle tiedottaminen on toteutettu asetuksen vaatimusten mukaisesti. Vuoden 2025 aikana hyväksyttiin tai tarkistettiin 19 vedenjakelualueen osalta riskinarviointi ja tarkistettiin 13 vedenjakelualueen valvontatutkimusohjelma. Riskinarvioinneista on vuoden 2025 loppuun mennessä hyväksytty 83 % (43 vedenjakelualueetta) ja valvontatutkimusohjelmista on tarkistettu 98 % (39 vedenjakelualueetta).

Terveydensuojelusta annettiin 46 lausuntoa koskien vapautusta vesihuoltoverkostoon liittymisestä. Lisäksi annettiin pyydettyjä lausuntoja mm. ympäristöluvista, alueiden käytöstä sekä rakennusluvista. Lausunnot valmisteltiin usein yhteistyössä ympäristönsuojeluyksikön kanssa.

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteuttamiseen voidaan arvioida olleen melko hyvät resurssit vuonna 2025 (pitkiä poissaoloja). Terveydensuojelun valvontasuunnitelma toteutui kokonaisuudessaan hyvin.

Terveydensuojelusta on osallistuttu myös kansalliseen valmisteluun (juomavesidirektiivin toimeenpanon työryhmät, VATI-järjestelmän ja maksullisuuden kehittäminen, AVI:n sisäilmaklinikkakoulutuksen suunnittelu, terveydensuojelulain kokonaisuudistus sekä uudistusta valmisteleva projekti).

Vuoden 2025 terveydensuojelunvalvonnasta saatiin ilmoitusten käsittelymaksuja, valvontamaksuja ja näytteenottomaksua yhteensä n. 77 000 €. Saadut valvontatulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Vuonna 2025 terveydensuojelun painopisteenä olivat:

1. Tietoperusteinen valvonta

Yksikkö on osallistunut valtakunnallisen tietojärjestelmän kehittämiseen ja omien tietojen ajantasaiseen ylläpitämiseen järjestelmässä. Valvonnassa tehdään matalan riskin kohteisiin (tarkastukset joka 5. vuosi) aloitustarkastus ja sen jälkeen kohteita valvotaan valitusten perusteella.

2. Osaaminen ja viranomaisyhteistyö

Yksikössä on vahvistettu osaamista erityisesti paikkatiedon ja ilmanvaihto-osaamisen osalta. Henkilöstöllä on vahva ammatillinen koulutus. Henkilöstö on laajasti mukana yhteistyöverkostoissa.

Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointia ja hallintaa yhdessä talousvettä toimittavien laitosten kanssa on tehty aktiivisesti ja työtä jatketaan edelleen.

3. Varautuminen

Ympäristöterveydenhuolto osallistui PAPU 2025 harjoitukseen sekä ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen valmiusharjoitukseen.

Ympäristöterveydenhuolto on mukana kaupungin valmiussuunnitteluryhmässä sekä Pohjois-Savon valmiustoimikunnassa. Ympäristöterveydenhuolto on mukana myös Pohjois-Savon hyvinvointialueen alueellinen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen yhteistyöryhmässä sekä ISVAKE:n ympäristöterveydenhuollon ryhmässä. Ympäristöterveydenhuollon edustajat osallistuvat aktiivisesti AVI:n järjestämiin tilannekuvapalaverihin (vesihuolto ja muu ympäristöterveys).

Kuopion ympäristöterveydenhuolto osallistuu myös Valsu-porttaaliin laadittavan valtakunnallisen suunnitelmarungon työstämiseen. Häiriötilanteisiin varautumista ja suunnitelmien yhteensovittamista kehitetään kokoa ajan toimintaympäristön muutokset huomioiden. Häiriötilannesuunnitelmaa päivitetään koko ajan.

Ympäristöterveydenhuollon edustajia osallistuu myös poliisin koollekutsumaan tapahtumaturvallisuustyöryhmään.

Tupakkalain valvonta

Tupakan myyntipaikkoja oli yhteensä vuoden 2025 alussa 131 kpl ja 5 tukkumyyntipaikkaa.

Tupakka- ja lääkelain mukaisesti oli suunniteltu 70 tarkastusta, tarkastuksia tehtiin yhteensä 99 kpl. **Tupakkalain valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti.** Toteumassa osa tarkastuksista oli suunnitelmavuoden aikana myyntilupaa hakeneiden kohteiden tarkastuksia. Tupakan vähittäismyyntilupien käsittely keskitetty yhdelle viranhaltijalle (vesitiimi) ja hänellä on nimetty varahenkilö (elintarviketiimi), jotta lupahakemukset saadaan käsiteltyä viivytyksettä myös loma-aikoina. Kesäsjainen on perehdytetty tupakan myyntipaikkojen tarkastuksiin. Tupakkalain valvontaan suunniteltu henkilöstöresurssi oli 0,5 htv vakinaisen henkilöstön työpanoksesta sekä kesätyöntekijä 3 kk, joka teki osin tupakkavalvontaa.

Valvontayksikössä käsiteltiin 36 myyntilupahakemusta (26 tupakka ja 10 lääkelain mukaista) ja tehtiin niistä päätökset. Tupakan myynnin tarkastusten yhteydessä on samalla tarkastettu myös nikotiinivalmisteiden myyntiä, mikäli sitä harjoitettiin valvontakohteessa. Nikotiinipussien myyntiin liittyen käsiteltiin 87 ilmoitusta.

Koulujen ja oppilaitosten sekä päiväkotien terveydensuojelun valvontatarkastusten yhteydessä tehtiin myös tupakkalain valvontaa.

Asuntoyhteisöt hakivat tupakointikieltoja huoneistoparvekkeille ja –pihoille. Tupakointikieltopäätöksiä tehtiin vuonna 2025 yhteensä 16 kappaletta. Yhteensä Kuopiossa on annettu noin 120 parveketupakointikieltopäätöstä.

Vuoden 2025 tupakkalain valvonnasta saatiin vuosittaisia myyntilupien valvontamaksuja 111 200 €, tupakanmyyntilupapäätösmaksuja ja tupakointikieltopäätös maksuja 24 500 €, yhteensä n. 135 700 €. Saadut tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Ympäristöterveydenhuollon edustaja on mukana Kuopion kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmässä.

Eläinlääkintähuolto

Sopimuksen mukaan Siilinjärvi tekee tarkemman raportoinnin eläinlääkintähuollon osalta.

Suurelänpäivystyksessä on yksi päivystysalue ja kaksi päivystyspiiriä, jolloin alueella päivystää kaksi eläinlääkärinä yhtä aikaa. Pienelänpäivystys on eriytetty koko yhteistoiminta-alueella.

Siilinjärvellä Kuopiolle teki töitä 6,8 kunnaneläinlääkärinä ja 2 valvontaeläinlääkärinä. Tervon alueelta Kuopioon teki töitä 0,5 kunnaneläinlääkärinä.

Taulukko 5. Eläinlääkärien käyntimäärät Kuopiossa (Siilinjärven ja Tervon kunnaneläinlääkärit sekä eriytetty pienelänpäivystys Savon Murre)

	virka-aikaan	päivystys
Pieneläimet (kel SJ +Tervo)	2439 + 518 = 2957	8+45 = 53
Suureläimet (kel SJ + Tervo)	1809 +286 = 2095	557+48 = 605
Eläinsuojelukäynnit	251	
Terveydenhuoltokäynnit (kel SJ)	206	
Eläintautikäynnit	34	
Pienelänpäivystys(Savon Murre)	1579	2571

Löytöeläimet

Löytöeläinten hoidosta on sopimus Takterin kanssa.

Toiminnan kehittämistarpeet

Laatujärjestelmää kehitettiin edelleen etenkin tiedonhallinnan (tietosuojan vaikutusten arviointi, tietosuojan dokumentointi) ja arkistoinnin osalta.

Vuoden 2025 aikana tehtiin CAF-arviointi. Arvioinnissa nousi esiin kehittämis ehdotuksia, joita toteutettiin muutoksina seuraavat:

- yksikköpalaverien asialistalle lisättiin kohta "Kehittämisalotteet", jotta kaikkien on helppo nostaa matalalla kynnyksellä uusia kehittämis ehdotuksia
- luovuttiin koko yksikköä koskevista kuulumis palavereista
- sähköistä asiointia kehitettiin lisäämällä verkkosivuille yhteydenottolomake ympäristöterveydenhuollon asioissa.

Laatujärjestelmää ja sähköistä asiointia tullaan kehittämään edelleen.

Liite 1. Ympäristöterveydenhuollon työryhmätyöskentely 2025

Työryhmä	Toimikausi	Ylläpitäjä	Osallistuminen	2025
Kansalliset työryhmät (kehittäminen ja hankkeet)				
VATI-järjestelmän ohjausryhmä	Toistaiseksi	STM/MMM	YTP	x
VATI-järjestelmän kehittämistyöryhmä	Toistaiseksi	Ruokavirasto	Vesitiimi / IM, JH Elintarviketiimi/JP Huoneistotiimi/ HK	x
VATI-järjestelmä, maksullisuuden kehittäminen	Toistaiseksi	Ruokavirasto	Elintarviketiimi/JP	x
Talousveden tiedonhallinnan ohjausryhmä	2023-2027	STM	Vesitiimi/ IM	x
Terveysturvallisuuden valmistelun alatyöryhmät	20.5.2024–30.4.2027.	STM		
Yleinen terveydensuojeluvalvonta	18.6.2024 - 30.4.2027	STM	YTP	x
Vesiasiat	18.6.2024–30.4.2027	STM	Vesitiimi / IM	x
Asumisterveys	18.6.2024–30.4.2027	STM	Huoneistotiimi / HK	x
Melu	18.6.2024–30.4.2027	STM	Huoneistotiimi / HK	x
Paikalliset ja alueelliset yhteistyöryhmät				
Kuopion kaupunkitasoinen laatuverkosto	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki	Elintarviketiimi/JP Huoneistotiimi/HK	x
Tekninen tarkastusryhmä (rakennusvalvonta + PELA)	Toistaiseksi	Kuopion rakennusvalvonta	YTP/ tiimivastaavat	x
Ympäristöterveys- rakennusvalvonta yhteistyökokoukset	Toistaiseksi	YTH ja rakennusvalvonta	YTP + edustajat kaikista tiimeistä	x
Kuopion sisäilmaryhmä + kohdekohtaiset tarkastusryhmät	Toistaiseksi	Työsuojelu	Huoneistotiimi / SL, HK	x
Kuopion kaupunki Vesi- huollon kehittämissuunnitelma vuoteen 2030	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki	Vesitiimi / IM	
Vesihuollon tilannekuva	Toistaiseksi	ISSAVI ja ELY	Vesitiimi	
Itä-Suomen alueen asunontarkastajien yhteistyökokoukset	Aloitettu 2024	Valvontayksiköt kutsuvat ryhmän koolle vuorotellen	Huoneistotiimi	x
Ympäristöterveydenhuollon tilannekuva	Toistaiseksi	ISAVI	YTP, elintarkastaja	x

Meluntorjuntasuunnitelman seurantaryhmä	Toistaiseksi	Ympäristönsuojelu	Huoneistotiimi, / HK YTP	x
Hyvinvoinnin edistäminen, toimeenpaneva ryhmä	Toistaiseksi	Hyvinvointikoordinaattori	YTP	x
Ehkäisevä päihdetyö	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki	YTP +Vesitiimi/JH	x
Sisäilmastoklinikan suunnittelu	Toistaiseksi	AVI	Huoneistotiimi / SL HK	x
Kauneushoitolojen ja tatuointipaikkojen yhteistyöverkosto	Toistaiseksi	Tampereen alueellinen ympäristöterveys	Huoneistotiimi /PK	x
Ekotuki-toiminta	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki, ymp.suojelu	Huoneistotiimi /SL	x
TYHY-pari toiminta	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki, työsuojelutoimikunta	YTP +SL (huoneistotiimi)	x
Tutkimushakkeet				
Huoneistopalot, asukkaiden altistuminen ja pelastuslaitosten toimintaohjeet -hanke	2023-2026	Pelastusopisto	Huoneistotiimi / HK	x
Varautumiseen liittyvät työryhmät				
Pohjois-Savon valmius-toimikunta	Toistaiseksi	PSHVA/Pelastuslaitos	YTP	x
YTA-valmiuskeskuksen ohjausryhmän alatyöryhmä ympäristöterveydenhuolto	Toistaiseksi	Itä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus	YTP	x
Pohjois-Savon hyvinvointialueen alueellinen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen yhteistyöryhmä	Toistaiseksi	PSHVA	YTP	x
Poikkeusolojen neuvottelukunnan työhön liittyen pohditaan VALSU portaalia ja ympäristöterveydenhuollon varautumissuunnitelmien soveltamista siihen	Toistaiseksi	OUKA/ Leena Tuuri	YTP	x
Tapahtumaturvallisuus-työryhmä	Toistaiseksi	Pelastustoimi / Poliisi	Huoneistotiimi, Elintarvikeitiimi/AT	x
Kuopion kaupungin valmiussuunnittelutyöryhmä	Toistaiseksi	Kuopion kaupunki	YTP	x